

Senioruniversitetet Gotland

PROGRAM

Våren
2025

Välkommen till vårterminen 2025 med Senioruniversitetet

Ny termin och tio nya föreläsningar i många intressanta ämnen.

Vår ordförande Åke Persson, fotograferad av Agneta Lippman.

Calle Ahlström och **Wille Östberg** börjar med att presentera läraren **Harriet Löwenhielm** och Stavgard, från skattfynd till uppskattat besöksmål, därefter berättar **Johan Arvidsson** om den prisbelönta inventering av Regionens träd som han genomfört.

Peter Mattsson har tidigare föreläst för oss om Ryssland, nu återkommer han med en analys av vad som händer i Ukraina. **Veronica Herrman** är folkhälsostrateg som disputerat på ungdomars psykiska hälsa, det berättar hon om. Att det svenska försvaret rustas upp har väl inte undgått någon, biträdande försvarsdirektör **Amy Rankin** orienterar om Gotlands civila beredskap.

Den 26 mars har vi årsmöte men vi får också en föreläsning av fågelkännaren och konstnären **Per Smitterberg**. Utvecklingen av Artificiell Intelligens, AI, påverkar det mesta i samhället allt snabbare och **Anders Randler** skall få oss att förstå och kanske pröva på vad det rör sig om. Med anledning av en planerad utställning på museet ger oss **Per Wideström** en inblick i vikingarnas liv. Vakna mitt folk! är titeln på en bok av **Eva Ekselius** om judarnas historia från den franska till den ryska revolutionen. På terminsavslutningen i maj kommer **Owe Rohnström** att kåsera om turismens baksidor men det får också bli musik i lagom portioner.

Vårutflykt 2025

Senioruniversitetets vårutflykter är alltid intressanta och uppskattade. Vi är nu i full gång med planeringen inför 2025 års vårutflykt. Preliminärt datum tisdag den 27 maj.

Särskild information och inbjudan kommer.

Föreläsningar

Föreläsningarna äger rum i Hörsalen E22, Almedalsbiblioteket. Deltagaravgiften vid en föreläsning är 50 kr för våra medlemmar.

Vi kommer att skicka ut inbjudan till medlemmarna med e-post inför varje föreläsning och tar därefter emot anmälningar genom programmet *Mina aktiviteter* (obs! att Du inte kan anmäla Dig innan Du fått inbjudan till en föreläsning). När du anmäler dig och blivit antagen kan du också enkelt betala deltagaravgiften, som vi i år har höjt till 50 kr för att täcka de ökade kostnaderna, bl a lokalhyra. Du kommer att ha avgiften tillgodo om du i förväg anmäler återbud till föreläsningen.

Icke-medlemmar är välkomna i mån av plats, inträde 80 kr.

Onsdag 15 januari kl. 14.00

Bara gör det! – Haggan, ungarna och Stavgard

"Haggan" är **Harriet Löwenhielm**, ikonisk lärare på Gotland, och den som tillsammans med kollegan PG Werkelin och en grupp elever låg bakom att den legendomsusade, vikingatida Stavarskatten kom i dagen. Det ledde till att vikingabyn Stavgard byggdes och att Stavgard idag är ett av Gotlands populära besöksmål.

Calle Ahlström och **Wille Östberg**

berättar om det osannolika fyndet och om den pedagogiska förnyaren, konstsmeden, freds- och kvinnokämpen Haggan och om alternativkulturen på Gotland under 1980- och 1990-talen.

Onsdag 29 januari kl. 14.00

Inventering och förvaltning av Region Gotlands träd

Johan Arvidsson, landskapsingenjör vid Teknikförvaltningen på Region Gotland, har inventerat alla närmare 9000 kommunala parkträd. Inventeringen ligger till grund för beräkningar av ekosystemtjänster såsom syreproduktion, luftrening, kollagring mm. Teknikförvaltningen har utifrån inventeringen även arbetat fram en trädvårdsplan för Visby som omfattar kring 60 nya träd per år under en 5-årsperiod.

Visby stad tilldelades 2022 utmärkelsen Tree City of the World, ett initiativ av FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) och den amerikanska Arbor Day Foundation. Parkenheten har 2024 även tilldelats Region Gotlands ekokommunpris för just arbetet med att kartlägga trädens ekosystemtjänster.

Foto: Lilly Halldén Arvidsson

Onsdag 12 februari kl. 14.00

Vad är det som händer i Ukraina?

Peter Mattsson är uppväxt på Gotland, lärde sig ryska på Säveskolan och följer utvecklingen i Ukraina i detalj. Inte bara av personligt intresse, utan också i jobbet, eftersom han är lektor i Krigsvetenskap på Forsvarshögskolan. Om detta berättar han för Senioruniversitetets medlemmar.

Foto: Karin Brindt

Onsdag 26 februari kl. 14.00

Ungdomars psykiska hälsa

Varannan gotländsk ungdom riskerar psykisk ohälsa. Det visar forskning gjord av **Veronica Hermann**, folkhälsosstrateg i Region Gotland och medicine doktor. Hon berättar också om ungdomars syn på psykisk hälsa.

Onsdag 12 mars kl. 14.00

Gotlands civila beredskap

Det svenska försvaret rustas för närvarande upp kraftigt. Det gäller både det militära och det civila försvaret. Biträdande försvarsdirektör **Amy Rankin** orienterar om hur detta påverkar Gotlands civila beredskap.

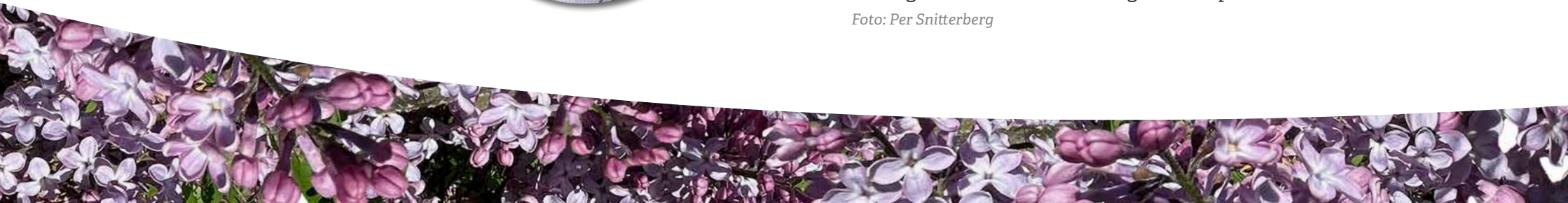

Onsdag 26 mars kl. 13.30 – Årsmöte följt kl 14.00 av

Fåglarnas ö – så många olika upplevelser

Ornitologen **Per Smitterberg** kommer att berätta om vad man kan uppleva från januari till december i alla våra olika biotoper runt om på ön. Han har också gett ut en bok om olika fågellokalerna på Gotland.

Foto: Per Snitterberg

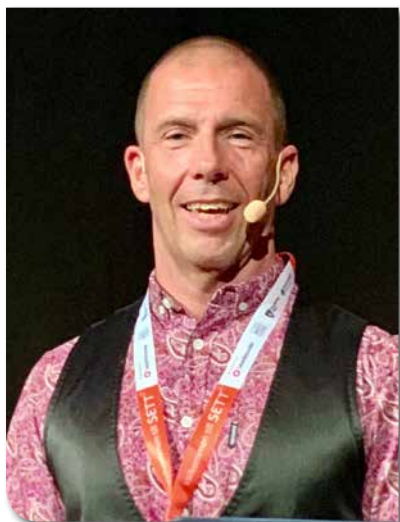

Onsdag 9 april kl. 14.00

AI i teori och praktik

Anders Randler arbetar som universitetslektor på Campus Gotland med fokus på matematik och IT. På senare tid har AI blivit en allt större del av arbetet. Vi märker alla hur den artificiella intelligensen den senaste tiden tagit allt större steg i sin utveckling. Den används alltmer både i näringsliv och i privatliv. Vi hör ord som "Generativ AI", "ChatGPT", "Maskininlärning", etc. I sin föreläsning kommer Anders att reda ut ett flertal av dessa begrepp och även demonstrera hur man enkelt kan använda AI. Ta gärna med en laddad mobiltelefon, surfplatta eller dator så vi kan prova på tillsammans. Viktigt att ni har tillgång till en fungerande mail på den enhet ni tar med.

Foto: Privat + AI-genererad bild

Onsdag 23 april kl. 14.00

Vikingar och vikingautställning

Vikingarna fortsätter att fascinera och under 2025 kommer en ny utställning om dem att visas på Gotland museum. En av dem på Gotland som vet mest om vikingarna är arkeologen **Per Widerström**, och han kan berätta bland annat om ny forskning som inte nått ut i någon större utsträckning.

Onsdag 7 maj kl. 14.00

Vakna, mitt folk!

Eva Ekselius senaste bok handlar om det judiska Europa mellan den franska revolutionen och den ryska. Det är en av västerlandets mest dynamiska epoker präglad av kulturella, industriella och demokratiska genombrott. Det är också tiden då judarna går från att vara en inåtvänd minoritet till att bli en bärande del av europeiskt samhällsliv. Hör Eva berätta om boken för oss.

Eva Ekselius är disputerad litteraturvetare och en välrenommerad journalist. Hon har varit verksam på DN:s kulturredaktion 1968–2007.

Foto: Amnon Israeli

Onsdag 21 maj kl. 14.00

Far och flyg – varför turism inte är nån god idé och vad vi kan göra åt det

Owe Ronström. Att besöka och besökas är nödvändigt. Kultur och samhälle har uppstått genom mänskliga möten. Mänsklighetens historia lär oss att det vi är idag har utvecklats genom vår förmåga att röra oss och mötas. Men nu utmanar det ständigt ökande antalet människor i rörelse över världen hela det globala ekosystemets hållbarhet. Utmaningen är hur vi möjliggör

övergången till hållbara besök. I det här föredraget tar Owe upp en rad goda skäl för att avstå från massturism som vi känner den, för att istället värna om kommande generationers möjligheter att förflytta sig och mötas också i framtiden.

Foto: Privat

Vårutflykt 2025

Information kommer under våren.
Preliminärt datum tisdag 27 maj.

Cirklar

Öppna för
medlemmar!

Vi planerar att ordna fyra cirklar under våren:
två bokcirklar, en democraticirkel och en filosoficirkel.
Lokal för alla cirklarna är Folkuniversitetet, Merkurisgatan 1.

Bokcirkel 1

Detta är en fortsättning på den cirkel som fanns under hösten.
Vi läser och diskuterar på tisdagar en gång/månad med start 28 januari.

Upplysningar: cirkelledaren **Ulla Gådefors Christensen**, 0707-70 18 21
eller e-post: ulla.mgch@gmail.com

Bokcirkel 2

Intresset för bokcirklar har visat sig vara stort, därför startar vi en ny cirkel som kommer att ledas av **Eva Kätting**. Hon har valt att börja med boken **Vegetarianen** av Nobelpristagaren **Han Kang**. Vi läser och diskuterar onsdagar en gång/månad med start 22 januari.

Upplysningar och anmälan: cirkelledaren **Eva Kätting**, 0709-65 42 31 eller e-post: evakatting@gmail.com

Democraticirkel

Snacka om demokrati! Varför det? Sverige är ett av de mest demokratiska länderna i världen, enligt tillförlitliga källor, men på senare år har varningslampor börjat blinka! Vad händer till exempel när färre går och röstar? När politiker, journalister och tjänstemän blir hotade? Vad kan vi dra för lärdomar av andra?

Senioruniversitetet erbjuder en samtalscirkel med syfte att uppmärksamma deltagarna på tecken som kan tyda på en nedmontering av demokratin och hur den insikten kan hanteras. Vi läser och diskuterar onsdagar en gång/månad med start den 5 februari.

Upplysningar och anmälan: **Birgitta Svensk**, 0702-32 55 80 eller e-post: birgittasvensk@gmail.com eller **Gunnel Fransson**, 0768-04 37 43 eller e-post: gunnel.w.fransson@gmail.com

Filosoficirkel

Under ledning av **Kjell MacDowall – Moralfilosofi VT 2025**

Det filosofiska samtalet fortsätter, nu med fokus på moralfilosofin.

Hur bör vi handla mot varandra, oss själva och världen? Är moraliska värden subjektiva uppfattningar, sociala konstruktioner eller finns det vid sidan av naturliga fakta också moraliska fakta? Vi diskuterar såväl eviga som aktuella frågor om rätt och fel i ljuset av normativa teorier såsom dygdetiken, pliktetiken och konsekvensetiken.

Inga förkunskaper behövs vid sidan av nyfikenhet och livserfarenhet. Inför varje möte får deltagarna ett underlag och dessa underlag utgör också det läromedel som används.

Kurstillfällena är:

23/1, 6/2, 20/2, 6/3, 20/3 och 3/4.

Cirkeln är en fristående fortsättning och nya deltagare är välkomna i mån av plats.

Kontakta **Kjell MacDowall**:
kjell.macdowall@gmail.com,
0735-79 26 99.

Att bli medlem i Senioruniversitetet

Medlem i Senioruniversitetet kan du bli om du är 55 år eller äldre. Alla sjuk- och förtidspensionärer, oavsett ålder, kan också bli medlemmar.

Medlemsavgiften är 150 kr per kalenderår och person

Du anmäler dig som ny medlem, eller förnyar medlemskapet, och betalar medlemsavgiften i systemet **Mina Aktiviteter**. Dit kommer du med följande adress i din webbläsare och där följer du anvisningarna: <https://minaaktiviteter.se/sengo/mship/new>

Du kan också betala till vårt bankgironr **5180-0092** (glöm inte att ange ditt namn) eller med Swish till **123 553 90 10**. Skicka då e-post med ditt namn, adress, telefonnummer och e-postadress till: senioruniversitetet.visby@folkuniversitetet.se

Om du har frågor om medlemskapet: kontakta **Åke Persson** 0709-56 55 75.

Vi skickar aktuell information om våra föreläsningar, utflykter och studiecirkel till alla som angett en e-postadress!

Om du vill veta mer, kontakta vår styrelse:

Åke Persson , ordf.	0709-56 55 75	ake@dynamec.se
Kathy Gow Sjöblom , v. ordf.	0705-40 92 26	kathy.gow.sjoblom@telia.com
Eva Jupiter , sekreterare	0707-29 91 49	evajupiter49@gmail.com
Gunnel Wallin , kassör	0702-91 13 83	ge.wallin55@gmail.com
Karin Brindt	0769-34 66 26	gokarbri@hotmail.com
Agneta Lippman	0721-87 05 45	lippmanagneta@gmail.com
Elisabet Hedlund Österdahl	0707-57 13 18	elisabeth.osterdahl@telia.com

Vår e-postadress: senioruniversitetet.visby@folkuniversitetet.se

Vår hemsida, sök: Senioruniversitetet Gotland

Under den årliga vårutflykten 2024 gick bussen till Burs med omnejd. Bland mycket annat fick gänget från Senioruniversitetet en visning av Burs kyrka.

Foto: Agneta Lippman

Senioruniversitetet på Gotland

Senioruniversitetet på Gotland är en ideell förening, knuten till **Folkuniversitetet på Gotland**. Den är liksom Folkuniversitetet politiskt, fackligt och religiöst obunden. Vi anordnar föreläsningar, studiecirklar och utflykter. Medlem i Senioruniversitetet kan alla bli som fyllt 55 år eller mer.

Senioruniversitet finns på ett trettiotal orter runt om i landet. Här på Gotland startades verksamheten hösten 2003 med ett tiotal medlemmar. Nu är vi över 500 medlemmar.

Välkommen även du som medlem!

Senioruniversitetet samarbetar med Campus Gotland och föreläsningarna äger rum i hörsalen, Almedalsbiblioteket. Efter föreläsningarna kan man dricka kaffe och samtala med varandra om dagens ämne i Café Foajé.

Foto: Agneta Lippman.

Omslagsbilden: Almedalen. Foto: Agneta Lippman.

Blomcollage s. 4-7: Foto: Agneta Lippman.